

ΘΕΑΤΡΟ ΚΡΙΤΙΚΗ

Από τον Βάιο Παγκουράλη

Ευτυχής ελεγεία...

ΦΑΙΝΕΤΑΙ ότι είναι μοιραίο να, ό,τι δεν μπορούν να κάνουν τα «κορεσμένα» μεγάλα Φεστιβάλ και οι κρατικές σκηνές του τόπου, (και ό,τι δεν κάνει η Πολιτεία, μην έχοντας ακόμη - μέχρι τότε: - ιδρύσει το πολυσυζητημένο Ινστιτούτο Αρχαίου Δράματος), να το πετυχαίνουν μικρότερα σχήματα. Τα οποία, όμως, έχουν και πίστη και συνέπεια και φαντασία στη δουλειά τους.

Πράγμα, που απέδειξε ξανά πριν από μερικές μέρες κι ένα από τα πιο πολύτιμα, όπως φαίνεται καθαρά πλέον, εκτός πρωτεύουσας θεατρικά σχήματα. (Αλλά, πολυτιμότεο και σε σχέση με τα εντός πρωτεύουσας σχήματα...). Η Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης», της Θεσσαλονίκης. Το απέδειξε ξανά, με την καινούργια φετινή παραγωγή της, (που παρουσίασε και στην Αθήνα, στο θέατρο της Ρεματίας, στο Χαλάνδρι), και, μάλιστα, πάνω σε ένα από τα «δυσκολότερα» έργα του αρχαίου δράματος, την «Αλκήστη», του Ευριπίδη.

Η δυσκολία της έγκειται στο ίδιο το ύφος της, που εμποδίζει, τόσο τους θεατρολόγους να την τοποθετήσουν με σαφήνεια σε κάποιο «κουτάκι», όσο και τους σκηνοθέτες να βρουν μια ισορροπία ανάμεσα στο τραγικό και το κωμικό, ανεβάζοντάς την. Στην αρχαιότητα, είχε παρασταθεί από τον ποιητή όχι σαν κανονικό δράμα, στα πλαίσια μιας τριλογίας, αλλά σαν τέταρτο έργο, στη θέση του σατιρικού δράματος, χωρίς, όμως, να έχει τα στοιχεία ενός τέτοιου. Και στα νεότερα χρόνια, άλλοτε παίζεται σαν σατιρικό έργο, κι άλλοτε σαν απλό δράμα με κωμικές προεκτάσεις - και σχεδόν πάντοτε, με αποτυχία.

Αντίθετα με όλες αυτές τις κατευθύνσεις, η Πειραματική Σκηνή στην παράστασή της, σε σκηνοθεσία του Νίκου Χουρμούζιδη (που έκανε και την - χωρίς «εξάρσεις» - μετάφραση), ακολούθησε έναν δικό της ιδιαίτερο δρόμο. Ο οποίος, δίχως να δείχνει ότι αποτελεί και την απόλυτη λύση του «προβλήματος», προσφέρει μια ουσιαστική διεξοδό. Και ένα γοητευτικό υπόβαθρο, για την - επίσης γοητευτική εντέλει - σκηνική πραγμάτωση. Βλέποντας την «Αλκήστη» σαν μια βαθιά και τρυφερή, στο σύνολό της, ΕΛΕΓΕΙΑ ΘΑΝΑΤΟΥ.

Μια ελεγεία θανάτου, όπου, μάλιστα, το «ευχάριστο» τέλος του έργου, μέσα από την προσέγγιση της παράστασης, και με τη σύνδεση που επιχειρείται με το χριστιανικό μύθο, αποκτά και μια ολοκληρωμένη φιλοσοφική αντίληψη, (σταύρωση-ανάσταση), ικανή να δώσει νόημα στο όλο κείμενο και το επακόλουθο θέαμα. Γιατί, πραγματικά, ολόκληρο το θέαμα έχει σπηθεί (με την ευεργετική εκαστική βοήθεια και της Ιωάννας Μανωλεδάκη, που έφτιαξε τα σκηνικά και τα κοστούμια) σαν ένα Μεγαλοβδομαδάτικο ΔΡΩΜΕΝΟ, παρόμοιο με εκείνα που παίζονταν στο Βυζάντιο. Σαν μια πρωτοχριστιανική αναπαράσταση του αέναου κύκλου «ζωή-θάνατος-ζωή», όπου, ο καλλιμορφος παγανισμός παραχωρεί σιγά σιγά τη θέση του σε μια απλούστερη, βαθύτερη και ουσιαστικότερη θεώρηση της ύπαρξης.

ΧΩΡΙΣ, βέβαια, η μεταφορά αυτή να αποδίδει στην παράσταση θρησκευτικό - ή πολύ περισσότερο, εκκλησιαστικό - περιεχόμενο. Το αντίθετο, μάλιστα. Αφού, μοιάζει να την αποδεσμεύει από περιορισμούς και δογματικούς κανόνες. Πράγμα, άλλωστε, που φαίνεται και από την «ευγενική» χρήση των λυρικότερων στιγμών του κειμένου, από την ευαίσθητη αξιοποίηση ενός λεπτού «στιλιζαρίσματος» στην ερμηνεία των κύριων ρόλων και από την συγκροτημένη συγκράτηση των τόνων, είτε πρόκειται για τραγικά, είτε για κωμικά συμβάντα. Ετσι ώστε, όλες οι συνιστώσες να μην απεικονίζουν, αλλά να ξρουν συνθερικά, για να εμφανίζουν μέσα από τους παραλληλισμούς της φαντασίας και της ασθαντικότητας του θεατή κάποιο ευρύτερο νόημα.

Τη σκηνοθετική αυτή διάσταση της «Αλκήστης» υπηρετούν με τη σειρά τους πιστά και οι ηθοποιοί - και οι άλλοι συνεργάτες της παράστασης. Ο Κώστας Βόμβολος, με την εύλογη μουσική του, η Στέλλα Μιχαηλίδου με την κινησιολογική της δουλειά. Και οι Ελενα Δημοπούλου, Νίκος Κουμαρκάς, Δημήτρης Ναζίρης, Χρήστος Αρνομάλλης, Στέλλα Μιχαηλίδου, Κώστας Βόμβολος, Γιώργος Γλύστρας, Εφη Σταμούλη, Μένη Κυριάκογλου, Ρούλα Μανισσάνου και Πέτρος Ζηβάνος, που στις ερμηνείες τους προσθέτουν, άλλος περισσότερο κι άλλος λιγότερο, αλλά όλοι θετικά, την προσωπική τους υποστήριξη.

Με αποτέλεσμα, αληθινά, το αποτέλεσμα μια να αναδεικνύεται, εντέλει, χωρίς πολλές αμφισβητήσεις, σε μια από τις ευτυχέστερες στιγμές του θεάτρου φέτος το καλοκαίρι. Και, ίσως, όχι μόνο φέτος το καλοκαίρι...